

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 274

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ"

וירא ראשית לו

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

ארצי שהוא הגוף. ומחלק אלקי שהוא הנשמה. שני החלקים הללו נגודיים הם; חלק הגוף, יש לו נשיות ושאיפות גופניות, כגון: התאוות והחמדות וכל המדות והכחות הרעים. והחלק האלקי הנשמה, יש לה שאיפות עליונות להתרוממות ולהתעלות.

נמצא שהאדם מושם בתוך מלחמה תדירית; הגוף מושך אותו אל הנטיות הארציות שלו. והנשמה מושכת לשאיפות העליונות שלה. ותפקידו של האדם להגביר את שאיפות הרוח על שאיפות הגוף, להגביר את החלק האלקי, על החלק הארצי. זהו כח הבחירה שהוטבע באדם; "רָאָה נַתַּי לְפָנַי הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב וְאֶת הַטָּמֵא וְאֶת הַרְעָה... וּבְחַרְתָּ בְּחַיִּים" (דברים' ל) זוהי השלמות שהאדם צריך לשאוף ולהגיע אליה.

יסוד הנטיות הגופניות אשר ממנו תוצאות כל הרשעה הוא אהבת עצמו. ע"י שהאדם אוהב את עצמו הריהו לוהט אחרי רצונותיו וכל מחשבותיו נתונות רק למלא את תאוותיו. אהבת עצמו מביאה את האדם לידי כל העבירות החמורות ביותר. כי אם איננו יכול למלא את רצונותיו בהיתר, הריהו הולך וגונב גוזל וחומס ואפילו שופך דמים בכדי להשיג תאוותיו ואין דבר שיעמוד לו בדרכו. זהו מה שאמרו חז"ל: "הקנאה והתאוה והכבוד", הם שלשת אבות הנזיקין היוצאים מתוך אהבתו העצמית של האדם והם הגורמים לכל חטא ועון וטורדים את האדם מן העוה"ז ומן העוה"ב, אהבת עצמו היא אם כל חטאת ומקור כל רשעה.

כנגד אהבת עצמו של האדם אמרה לנו התורה: "וְאֶהְבֶּתְּ אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ כְּכָל לְבָבְךָ

המשך בעמ' 2 <<<

מחויבים בככורים, אבל פירות שלא מן הארץ אינם מחויבים בככורים. ואם כן כיצד אומר המדרש: 'עשה מצוה האמורה בענין, שבשכרה תכנס אל הארץ?' הלא אי אפשר לקיים מצוה זו לפני שנכנסים אל הארץ?

ויותר קשה הלא הגמרא דורשת מהפסוק: "וירשתה וישבת בה", שלא נתחייבו בככורים עד לאחר כבוש וחלוקה והלא עברו עוד ארבע עשרה שנה עד שהתישבו בה. ומלמדת אותנו התורה שלא נתחייבו בככורים עד אחרי ארבע עשרה שנה הללו. ואם כן, גם אחרי שנכנסו לארץ לא נתחייבו מיד בככורים. וכיצד אומר המדרש שנעשה מצוה זו לפני שנכנס לארץ כדי שבשכרה נכנס אל הארץ? ובכלל צריכים להבין כמה חשובה כל כך מצות בכורים שדוקא בזכותה נכנס לארץ, האם אין מצוות יותר חשובות ממצוה זו?

כתוב בתורה: "ויצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפו נשמת חיים" (בראשית' ב). ומבאר רש"י: 'עשאו מן התחתונים ומן העליונים; גוף מן התחתונים ונשמה מן העליונים' 'ויפח באפו נשמת חיים' 'מאן דנפח מדיליה נפח'. האדם מורכב משני חלקים; מחלק

איתא במדרש (מדרש רבה' בראשית' א ד): 'רב הונא בשם ר' מתנה אמר: "בזכות שלשה דברים נברא העולם, בזכות חלה בזכות מעשר ובזכות בכורים ומה טעם? "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ" ואין "ראשית" אלא חלה. ואין "ראשית" אלא מעשרות. ואין "ראשית" אלא בכורים' אחרים אומרים, שלא נברא העולם 'אלא בזכות ישראל שנקראו "ראשית"' (ילוש' בראשית' א). ויש אומרים: שלא נברא העולם אלא בזכות תורה (מדרש רבה' אסתר' ז, ומובא ברש"י 'ירמיה' לג).

דברי רב הונא מפליאים מאד, יכולים להבין שהעולם נברא בזכות ישראל ובזכות התורה, כי הלא ישראל ותורה הם תכלית הבריאה, כמ"ש: "אם לא בריתי יומם וליילה חקות שמים וארץ לא שמתיו" (ירמיה' לג). אבל שהעולם נברא בזכות מעשר ובזכות חלה ובזכות בכורים טעונים ביאור! האמנם מצוות הללו הן מטרות הבריאה? האם אין מצוות יותר נכבדות לתלות בהן את תכלית בריאת העולם?

עוד מאמר מפליא בנידון זה, כתוב בתורה: "והיה כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלקיך נתן לך נחלה וירשתה וישבת בה; ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצה אשר ה' אלקיך נתן לך ושמת בטנא והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך לשפן שמו שם" (דברים' כו). ואומר המדרש: "והיה כי תבוא אל הארץ" 'עשה מצוה האמורה בענין, שבשכרה תכנס אל הארץ' (ספרי' 'כי תבא' א).

והנה המאמר כולו פלא, הלא מצות בכורים חובת הארץ היא, כמ"ש בגמרא: "אשר תביא מארצה" 'למעוטי חוץ לארץ' (חולין' קלו). דוקא פירות הארץ

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

המשך מעמ' 1 >>>

וּבְכָל נִפְשֶׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ (דברים' 1). כלומר: קדש את האהבה העצמית שלך לה' אלקיך ובמקום למלא את רצונותיך להנאתך, הקרב אותם לעבודת בוראך והתמסר אליו בכל התשוקות שישנן בלבבך ובכל החביב והיקר לך. וכבר פירשו חז"ל ('ברכות' סא:): **"אם נאמר: 'בְּכָל נִפְשֶׁךָ' למה נאמר: 'בְּכָל מְאֹדְךָ'?" ואם נאמר: 'בְּכָל מְאֹדְךָ' למה נאמר: 'בְּכָל נִפְשֶׁךָ'?" אלא, אם יש לך אדם שגופו חביב עליו מממונו, לכן נאמר: 'בְּכָל נִפְשֶׁךָ'! ואם יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו, לכן נאמר: 'בְּכָל מְאֹדְךָ'!**

הכלל הוא שהאדם מחויב להקדיש לה' אהבתו העצמית ולהקריב את כל החביב והיקר לו בין בגופו ובין בממונו עד כדי מסירות נפש ממש! וזהו יסוד ועיקר התורה. זוהי הפרשה הראשונה של קריאת שמע שאנחנו מחויבים לקרוא פעמים ביום ולקבל על ידי זה עול מלכות שמים, אדם שמגיע למדרגה זו, הרי השליט החלק האלקי שבו על החלק הגופני והגיע למדרגת השלמות, כי אז הרי בטלה כל אהבת עצמו שהיא יסוד כל נטיותיו הגופניות וכל תשוקותיו ורצונותיו אינם אלא לעסוק בענינים הרוחניים ולעבוד את ה' בלב שלם.

ובזה נמדד ערכו של האדם, ככל שהוא מבכר יותר את עניני הרוח על עניני הגוף, ככל שהוא מוותר יותר מאהבתו והנאתו העצמית בגלל עבודת ואהבת ה', יותר קרוב הוא לאלקים ומדרגתו יותר נעלה, מדרגה זו, סגולת ישראל היא! כמו שמצינו אצל אברהם שה' העביר אליו את הכהונה שבקש בתחילה להוציאה משם בן נח, כי שם לא הבין שצריך להעמיד את ה' בראש כל דבר והוא הקדים ברכת אברהם לברכת המקום ואילו אברהם שהבין דבר זה והגיע לדרגה גבוהה זו זכה שהכהונה תצא ממנו. וכך מצינו גם אצל יעקב שקרא קריאת שמע דוקא בשעה שפגש את יוסף לאחר פרידתם הארוכה ויותר בזה על הנאתו העצמית אהבתו ליוסף ומסרה להקב"ה.

ולפי זה אנו יכולים להכיר את ההבדל בין מדרגתו של קין לבין מדרגתו של הבל, כתוב בתורה: **"וַיִּבְרָא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַה' וְהָבֵל הֵבִיא גַם הוּא**

מִבְּכֹרוֹת צֹאנוּ וּמִחֻלְבְּהֵן וַיִּשַׁע ה' אֶל הָבֵל וְאֶל מִנְחָתוֹ: וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה ('בראשית' ד). שניהם הגיעו לידי הכרת טובה לה' ושניהם הביאו לו מנחה; אלא שהבל הביא **"מִבְּכֹרוֹת צֹאנוּ וּמִחֻלְבְּהֵן"**, הבל בחר את הטוב והיקר לו ביותר והביאו לה', הוא העמיד איפוא את ה' במקום הראשון לפני הכל, ביכר את עניני ה' על עניניו הפרטיים ויתר מאהבתו העצמית ומהנאתו הגופנית בגלל הכרתו בטובת ה' ולכן כתוב: **"וַיִּשַׁע ה' אֶל הָבֵל וְאֶל מִנְחָתוֹ"**. עבודת אלקים כזאת, רצויה היא. אבל קין לא הלך בדרך זאת, הוא הביא **"מִפְּרִי הָאֲדָמָה"** ומפרש רש"י: **"מִן הַגְּרוֹעַ"**. הוא לא ויתר מהנאתו העצמית, אלא השאיר את הטוב והשמן בשביל עצמו ולמנחה לה' בחר מהגרוע ובכך לא העמיד את ה' במקום הראשון ולא ביכר עניני הרוח על עניני הגוף. ולכן **"וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה"**, עבודת ה' כזאת שעומדת במדרגה שניה אחרי הנאת עצמו בלתי רצויה היא. ומה יצא מעבודת אלקים זאת? **"וַיְהִי בְּהִיּוֹתָם בְּשָׂדֵה וַיִּקַּם קַיִן אֶל הָבֵל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ"**, הגיע לידי שפיכות דמים.

לאחר שעיקר התורה הוא להעמיד את ה' במקום הראשון למעלה מכל דבר, לוותר בגללו על ההנאה הפרטית ולהקריב לו את כל החביב והיקר, נוכל להבין את ערכן של הרבה ממצוות הארץ אשר בהן משתקף רעיון נשגב זה. מהי מצות בכורים? **"יורד אדם בתוך שדהו ורואה תאנה שביכרה, אשכול שביכר, קושרו בגמי ואומר: 'הרי אלו בכורים'"** ('בכורים' ג א).

האדם נכנס לתוך שדהו ורואה בו את הפרי הראשון שמתחיל לצמוח, כמה חביב ויקר לו פרי זה וכמה הוא משתוקק לבלוע אותו בעודו בכפו והנה שומע קול אלקים מדבר אליו ומצמצל באזניו: **"רְאִישִׁית בְּפֹרִי אֲדַמְתָּךְ תָּבִיא בֵּית ה' "** ('שמות' כג). דוקא מפני שהוא יקר וחביב לך דוקא מפני שהוא **"רְאִישִׁית"**, קדש הוא לה' והזדמנות יש לך כאן לקיים את הפסוק: **"וְאֶהְבֶּתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ"**, קדש לו את היקר והחביב לך ביותר והקרב אליו את ראשית הנאתך.

כך גם בתרומות ומעשרות, קוצר אדם את תבואת שדהו ואוספה אל גרנו והנה

אך נגמרה מלאכתו והוא מכניסה לביתו וכבר חלה עליו חובה של הפרשת תרומות ומעשרות. ולא עוד, אלא שעליו לבחור את הטוב ביותר והשמן ביותר, כדכתיב: **"רְאִישִׁית דְּגָנְךָ"** ('דברים' יח). **"מַלְמַד; שְׂאִין תּוֹרְמִין, אֵלָּא מִן הַמּוֹבְחָר"** (ילוש' דברים' יח). גומר הוא עם התרומות והמעשרות, דש וטוחן את התבואה והנה הוא ניגש לאפות ממנה לחם ושוב חובה של ראשית עליו, **"רְאִישִׁית עֶרְסַתְכֶם חֻלָּה תְּרִימוּ תְּרוּמָה"** ('במדבר' טו). כן בכל דבר שהוא בא ליהנות ממנו הראשית הוא לה'; נוטע כרם, או פרדס ועברו שלש שנים שהם ערלה ואסור ליהנות מהן. והנה אך זכה לשנה הרביעית, הפירות הם כרם רבעי או נטע רבעי ו**"קִדְשׁ הַלְוִיִּים"** ('ויקרא' יט). הן לה' ועליו להביאן ולאוכלן בירושלים וכל זה כדי להגשים בתוך חיי האדם את הרעיון הזה, את עיקר מטרת חייו, לבטל את אהבתו העצמית ולבכר את עניני ה', למעלה מעניניו הפרטיים והגופניים.

וזה מה שאומר רב הונא: **ש'בזכות שלשה דברים נברא העולם; בזכות חלה. בזכות מעשר. ובזכות בכורים'**. כי אם האדם מקריב את עיקר וראשית הנאתו לאלקים, הריהו מוותר מאהבתו העצמית לה' ומעמיד אותו למעלה מכל עניניו הפרטיים ומתרומם הוא על ידי כך למדרגה נעלה מאד, למדרגה של **"וְאֶהְבֶּתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נִפְשֶׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ"** ובשבילו נברא העולם. וזהו מה שאומרים: **"ש'לא נברא העולם; אלא בזכות ישראל"** או **"ש'לא נברא העולם אלא בשביל התורה"** כי זוהי סגולת ישראל וזהו יסוד ועיקר התורה.

ובזה נבין גם את המדרש שאומר: **"עשה מצוה האמורה בענין, שבשכרה תכנס אל הארץ"**. כיצד אפשר לקיים מצוה זו, לפני שנכנסים אל הארץ והלא חובת הארץ היא? אולם לפי דברינו לא מדברים כאן על מצות בכורים ממש, אלא על הרעיון שמצוה זו מכילה בקרבה; רעיון הראשית! שהאדם יעמיד את ה' ראשונה לפני כל דבר. מקדיש לו את ראשית ועיקר הנאתו, את החביב והיקר לו ביותר. וזוהי סגולת ישראל ועיקר יסוד התורה. ורק בשכר זה נזכה להכנס אל הארץ ולרשת אותה ולהתישב בה. ■

הרב זכריה יצחק שליטי"א

קריאה בתימנית המישה חומשי תורה עם הפטרות, תהילים, שירי שבת ועוד...

ניתן להשיג ב'שופר' מתתיהו 10 ב"ב 03-677779

שיר השירים

עם ישראל נמשלו ליונים

שסיפרת לי, אבל למראה ביתך הנני רואה כי אתה רחוק משמירת היהדות כרחוק שמים מארץ וכנראה שגם את בנך הננימול כעת הנך מתכוון לגדל בדרך זו, אם כן אמור לי; מה ראית לערוך ברית מילה לבנך בכזו מסירות נפש, בשעה שכל עתידיך וקיומך תלוי על כף המאזנים שאם הדבר יתגלה אוי לך ולנפשך ואף על פי שידעת כל זאת, נערכת לדבר במסירות נפש כזו, מה לך ולקיום מצוה זו במסירות נפש, אתמהה?!

ואז ענה לי אותו יהודי מתבולל ואמר לי: "רבי, אוי, כמה שאתה צודק, אמת נכון הדבר שהנני מתנהג בכל ארחות חיי כאחד הגוים הריקים, אני לצערי הרב כבר הוכרעתי בהתנהגותי, אין ביכולתי ובכוחי לשנות את ארחות חיי, אולם יודע אני כי אין דרכי דרך האמת, יודע אני כי רק חיי היהדות הם החיים האמיתיים ואין בלתם, אלא שאני כלפי עצמי כבר נמצא בדרך שאינני יכול לחזור בי, אולם איני רוצה שגם זרעי יאבד לנצח ואף שאיני מתכוון לחנך את ילדי אחרת ממה שהורגלתי, אולם אם באחד הימים ירצה בני לשוב לדרך אבותינו הראשונים איני רוצה לחסום בפניו את הדרך, אני עורך לו ברית מילה שידע כי יהודי הוא וכך תהיה הדרך סלולה לפניו אם ירצה לשוב לדרך אבותיו!" כך אמר לי אותו יהודי מתבולל כשדמעות חמות זולגות מעיניו.

סיים רבי חיים את דבריו ואמר לרבי אריה: "אז באותה השעה בביתו של אותו אדם מתבולל הבנתי היטב את משמעות הפסוק: **הַנֶּזֶק יָפָה רַעֲיָתִי הַנֶּזֶק יָפָה עֵינַיִךָ יוֹנִים**" לפי דברי ה'מדרש רבה' על פסוק זה מה יונה זו שוגרת רוגליות הרבה וחוזרת לשוכבה, כך ישראל וביאור הדבר על פי המבואר בגמרא במסכת 'בבא בתרא' (כד.): **דכל דמידדי והדר חזי ליה לקיניה מידדי ואי לא לא מידדי**, פירושו: דרך גזול היונה שהיא מתרחקת מן הקן כל זמן שכשהיא מחזרת פניה לאחוריה היא רואה את הקן, אבל כשאינה רואה את הקן שוב אינה מתרחקת יותר, כך ישראל אמנם חלק מהם לצערנו מתרחקים מאבינו שבשמים, אולם הם משאירים את הפתח לחזור לחיק אבינו שבשמים ואינם עוקרים לגמרי את הענף עליו הם יושבים.

את הספור הזה אני נזכר מידי שבוע **המשך בעמ' 4 <<<**

מתושבי העיר להפגש בחשאי רבה, לא הבנתי אז על מה ולמה הוא מבקש כן, אולם רצונו של אדם זה כבודו כבקשתו. ונפגשתי איתו בחשאי.

כשהגיע לפגישה חשבתיו ממש כאחד מגויי הארצות, לבושו היה כאחד הנכרים הנכבדים, מראהו היה כולו אומר כבוד, לבושו היה הדר והיה ניכר שהוא מתייך לאנשי האצולה הרוסית. לנוכח זה גברה פליאתי מה הוא רוצה ממני? ובכן אותו אדם התישב למולי והחל לגולל בפני את ספורו, הוא אמנם מתייך לאנשי האצולה הנכרית, אולם מקורו בקדש, אמו יהודיה ועל כן הינו יהודי לכל דבר, גם אשתו יהודיה ועל כן גם בניו ובנותיו יהודים הם, אמנם רחוקים הם עד מאד מלהתנהג כיהודים, אולם בכל זאת יהודים.

הוא אמר לי: "רבי, אמנם הנני מתנהג כאחד הנוכרים, את המצוות איני שומר ואת התורה איני מקיים, אולם בימים אלו נולד לי בן זכר וחפץ אני למולו, אלא שמעמדי עומד לי לרועץ שאם חלילה יוודע הדבר למי שהוא מאנשי האצולה, יחרץ דיני לרע ואוי לי ואוי לנפשי אם יוודע על כך, על כן באתי לשאול ולשמוע עצה ממך. רבי, מה אעשה?"

לשמע זאת, יעצתי לו לשחרר את כל עבדיו ומשרתיו לרגל בוא אשתו עם תינוקה, בתואנה שהדבר נעשה בכדי שתוכל לנזח ולהשתחרר מהמולת כל אנשי החצר. ואז אני אבוא לביתך במרכבה סגורה ואכנס דרך כניסה צדדית, כך נוכל לערוך את ברית המילה בביתך באין מפריע. הוא קבל את דברי ונעריך לבאות כראוי.

אני הגעתי אליו כמסוכם ונכנסתי לביתו, עד שהביאני אותו אדם לחדרי חדרי, חלפתי בחדרים רבים והשתוממתי למראה עיני, כל ביתו היה מלא בצלמים וכל המסתעף להם, ממש בית גוי לכל דבריו. וכך הנני מהלך עד שהגעתי לחדר בו היה מוטל אותו תינוק בעריסתו, בזריזות רבה הכנתיו לברית המילה ומלתי אותו כשאני משמש כסנדק ומוהל גם יחד.

תשובתו המדהימה של המתבולל

לאחר עריכת הברית בא אותו אדם להפרד ממני לשלום ואז שאלתיו כך: "אמור נא לי, אמנם יהודי אתה כמו

בכיוו של רבי חיים ברלין בקריאת "שיר השירים"

סמוך לחג הסוכות שעבר עלינו זה עתה, חל יום ההילולא להגאון הצדיק רבי חיים ברלין זצ"ל, רבי חיים היה בנו של הנצי"ב ראש ישיבת 'ואלז'ין' ומחבר ספר 'העמק דבר', רבי חיים כיהן כרב בעיר 'מוסקווה' אשר ברוסיה ובסוף ימיו עלה להתגורר בארץ ישראל ב'ירושלים' עיר הקדש, עד שנתבקש לשיבה של מעלה ב"ג תשרי תרע"ג.

ומסופר על הגאון הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל חמיו של מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א: שבהיותו מתגורר בירושלים בשכנותו של הגאון רבי חיים ברלין זצ"ל, היה רבי אריה יוצא ונכנס בביתו לעניני הכלל והפרט. מנהג היה לו לרבי אריה שמידי יום ששי בשעות אחר הצהריים סמוך לשקיעת החמה, כשהיה רבי חיים קורא את מגילת **"שיר השירים"** בנעימה מיוחדת ובאווירה עילאית, באותה שעה מיוחדת במינה היה רגיל רבי אריה להטות אוזנו כאפרכסת לשמוע את הרינה המיוחדת הזאת והנה שם לב שכל פעם שהיה רבי חיים ברלין מגיע לפסוק: **"הַנֶּזֶק יָפָה רַעֲיָתִי הַנֶּזֶק יָפָה עֵינַיִךָ יוֹנִים"** ('שיר השירים' א). היה קולו נחנק ונרגש והיו דמעות חמות זולגות מעיניו.

רבי אריה תמה על כך מאד: "התרגשות זו מה היא עושה?" מה ראה רבי חיים להתרגש באופן מיוחד בקריאת פסוק זה והיתה הפליאה הולכת וגוברת מידי פעם בפעם, עד שפעם אחת הרהיב רבי אריה עוז וניגש לרבי חיים לאחר שסיים את קריאת שיר השירים ושאלו על כך.

ברית המילה שנערכה בחשאי

השיבו רבי חיים: "הסכת ושמע את אשר אספר לך ואז תחליט אתה בעצמך האם ראוי להתעורר ולהתרגש כל כך בקריאת פסוק זה, או לא", רבי חיים החל לספר לו: שבהיותו רב ב'מוסקווה' עיר הבירה של 'רוסיה', שימש גם כן מתוקף תפקידו כמוהל מומחה, כאחד הימים נתקבלה בביתו בקשה מאחד

3 >>> המשך מעמ' 3

ולעובדו בלבב שלם! כששמע זאת רבי אריה לויין זלגו גם עיניו דמעות יחד עם רעו וידידו רבי חיים ודמעות בדמעות נשקו. ■

האומות ויודעים בנפשם את מקור מחצבתם?! איך לא אפיל תחינתי לפני ארון כל שירחם עליהם ויחלצם ממיצר נפשם ויעוררם לשוב בתשובה שלמה

בשבוע בקריאת הפסוק הזה ב"שיר השירים" ואיך לא אתרגש?! איך לא אתעורר?! איך לא אזיל דמעות על רבים מבני עמנו המתבוללים בין

פסח בן שושן פורים!?

'פסח', עד שהגיע אותו פסח בן שושן פורים לארץ ישראל וכשהוא נמצא על סף תהום כשחושב על נשואין עם בת אל נכר, התעורר הלב היהודי להצילו ולהעתיק בעדו.

אבינו שבשמים, 'מי כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גוֹי אֶחָד בְּאָרֶץ! ד' אלקינו ואלקי אבותינו חוס ורחם על שארית עמך בית ישראל, 'מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ בְּכַבֹּדְךָ... וַיֵּדַע כָּל פְּעוּל, כִּי אַתָּה פְּעַלְתָּ וַיִּבִין כָּל יְצוּר, כִּי אַתָּה יִצְרְתָּ וַיֵּאמֶר כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאֶפֶס: ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ וּמְלֻכוֹתוֹ בְּכָל מְשָלָה' ואף אנו כשכבר עברו עלינו תפילות הימים הקדושים, נתכוין לכך בתפילותינו בצפיה לגאולה השלמה בביאת משיח צדקינו במהרה, שאז תמלא הארץ דעה את ה' ויכירו כולם את מלכותו, אמן. ■

פסח זה על שום מה?! שושן פורים זו על שום מה?! אלו השמות אותם נתנה הסבתא לבתה הלא היא אמו ולנכדה הלא הוא בן בתה, אותה סבתא יהודיה כשרה ברוסיה אשר ידעה כי חייהם מתנתקים אט אט מן התורה והמצוות, בכח הזרוע ידו הארוכה של סטאלין וחבריו ימ"ש, אותה סבתא כשרה לא ידעה מה בכחה לעשות, איך היא תוכל להציל את המצב ולו במעט.

ואז המח היהודי שלה המציא את ההמצאה הבאה, כדי שבניה וצאצאיה לא ישכחו את עובדת יהדותם, היא תקרא להם בשמותיהם של חגי ישראל, כך יתוודעו ביום מן הימים ליהדותם ויוכלו לחזור ולקיים חיי המצוות במלואם, על כן היא קראה לבתה בשם 'שושן פורים' ולנכדה קראה בשם

בספור הנזכר נזכרנו שוב, כשבאחת ההרצאות של הרב אמנון יצחק שליט"א, בקשה אשה ממוצא רוסי את זכות הדבור וכשקבלה דברה בקול בוכים על אחיה שעלה אף הוא מרוסיה והיה חפץ להינשא לאשה נכריה, אחותו שדברה בהרצאה היתה חילונית לחלוטין אולם דבר זה שבר אותה לגמרי, שאחיה ינשא לנכרית לא יעלה על הדעת, לאחר מספר דבורים עם הרב, נאותה לקבל על עצמה כסוי ראש כדת וכדין וברכה על כך ברכת 'שְׁחֵינֵנו', כשנשאלה לצורך הברכה על אחיה מה שמו של אחיה ואמה כדי לברכו, ענתה לרב ששם אחיה הוא 'פסח' ושם אמו הוא 'שושן פורים' ואז בירך הרב את "פסח בן שושן פורים" שישוב לילך בדרך הטובה וינשא כדת וכדין, כשהקהל הרב עונה אמן.

לקראת הסוף...

בס"ד

עם הרב אמנון יצחק שליט"א

בית אבא חושי אבא הלל סילבר 71
ביום שלישי ב' חשוון 20/10/09

חיפה

כניסה 15 ש"ח

השערים יפתחו ב-20:30

מתנ"ס באר יעקב עוזיאל 13
ביום רביעי ג' חשוון 21/10/09

באר יעקב

כניסה 10 ש"ח

השערים יפתחו ב-20:30

ההרצאות מאובטחות

כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET

וב'שופר ניוזטל' 054-4007779

פרשת 'בראשית'

"והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום"

"והארץ היתה תהו" אלו מעשיהם של רשעים

מסביר ה'בית הלוי': ש"ניכל" פירושו: שגמר אותם ונגמרו בצורתם. וע"כ לא אמר בו: "מְכַל מְלֹאכְתּוֹ" דיש דברים שלא נגמרו לגמרי אז. וכמו: 'עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות ואלו הן: פי הארץ ופי הבאר ופי האתון' ('אבות' ה). וכולם דבריאתם היה אז והקב"ה גמרם כל אחד בזמנו. אבל לגבי שביתה שפירושו: הפסקה מלחדש מלאכה אמר בו: "מְכַל מְלֹאכְתּוֹ" שמכולם שבת, ביום השבת. וזהו שסיים: "אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת" שעכשיו היה בריאתם ו"לַעֲשׂוֹת" לעתיד, כל אחד בזמנו שגם מהם שבת.

"אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם" ('בראשית' ב)

אומר ה'אור החיים' הקדוש: 'כבר דרשו רבותינו ז"ל הכתוב. אבל פשוטו של מקרא לא נודע. ונראה כי להיות שקדם והודיע הכתוב כי אמר ה' לנבראים שיעשו גם הם תולדות; לשמים, לחלוק המים והרבה פרטים כאמור בדבריהם. ולארץ, אמר גם כן להוציא חיות ולהוציא עצי פירות ועשבים. ולמים, אמר: "יִשְׂרְצוּ הַמַּיִם" וגו' כדי שלא יטעה אדם ויחשוב כי הארץ והשמים מעצמן עשו הפעולה ותוליד המחשבה הלזו תולדות משובשות, לזה בא הכתוב ואמר: "אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם" פירושו: "תּוֹלְדוֹת" שהוציאו השמים והארץ דבר יום ביומו, ככתוב בסדר הימים, לא תחשוב כי הם עשו הדברים יש מאין כדרך הבורא יתעלה שמו, שברא הכל יש מאין, לא כן הוא, אלא: "בְּהִבְרָאָם בְּיוֹם עֲשׂוֹת" שהוא יום א' שברא ה' אותם בכח הבריאה שברא הם, בהם ברא שיוציאו מה שגזר עליהם אחר כך, כמו שברא באדם כח המוליד בכח אופן הבריאה שהטביע בו הוא היוצר ברוך הוא, הוא הבורא ואין אדם עושה דבר, כמו כן "הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ" וטעם שלא הזכיר אלא "הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ" ולא הזכיר המים, כי הוא כלול בשמים. ■

מפשוטם? ולפי מה שפירשנו דברי מדרש זה מבוארים. כי פשוטו נשאר במקומו והדרשה תידרש גם מפשוטו. ('כלי יקר').

"וַיִּבְרָא... וַהֲנֵה טוֹב מְאֹד" ('בראשית' א לא)

'לא כתב: "וַיִּבְרָא אֱלֹהִים" על האדם בפרט, כמו בכל הנבראים. רק כללו בכל אשר עשה. בזה רמזו סוד הבחירה שאין הידיעה מכרחת הבחירה. לכן בכל הנבראים כתיב: "וַיִּבְרָא אֱלֹהִים" כי המה טבעיים והראיה הוא כפי מה שהוא. וכן יהיה לעולם. אבל האדם אינו בטבעו, רק בבחירתו ובחירתו מתחלפת והראיה לא תכריחנו. והגם כי כבר כתוב: "וַיִּבְרָא" בכל הנבראים בפרט, כתב: "וַיִּבְרָא" על הכל אחר בריאת האדם, שע"י האדם מתעלן כולן. שכשעושה רצונו של המקום יתברכו כולם בגללו, עד שאמרו ('איכה רבה' א לה): שמוסיפין כח בפמליא של מעלה. והכונה, בכל הנבראים כולם. ואז ע"י האדם המה טוב מאד שניתוסף בהן מעלה וזוהר יתר מכפי בריאתם. ודו"ק. ('משך חכמה').

"וַיִּכַּל אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה" ('בראשית' ב ב)

בתחילה לא אמר הכתוב: "כָּל מְלַאכְתּוֹ" ולגבי שביתה אמר: "מְכַל מְלַאכְתּוֹ" והדבר אומר דרשני.

"בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ" ('בראשית' א א)

ב'מדרש רבה' מובא (א יד): 'שלך פתח בבי"ת ולא באל"ף לפי שבי"ת היא לשון ברכה. ואל"ף לשון ארירה. אמר הקב"ה: "אפתח בבי"ת, בלשון ברכה ולואי שיוכל להתקיים". ד"א: על שם שני עולמות שברא, העולם זה והעולם הבא. ד"א: על שם שתי תורות; תורה שבכתב ותורה שבעל פה. ללמדך: שבזכות התורה ולומדיה נברא העולם' (בשם 'בעל הטורים').

"וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְהוֹ וְבְהוֹ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם" ('בראשית' א ב)

ולכאורה צ"ב: מאי שהיה היה. ומה צריך בידעה זו?

ונראה לומר: 'לפי שמששת ימי בראשית והלאה אין הקב"ה משנה שום דבר מכמות שהיה וצפה הקב"ה שעל ידי מעשי הרשעים יחזור העולם ל"תהו ובהו" כמו בדור המבול.

וכן בחרבן הבית כתיב: "רְאִיתִי אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה תְהוֹ וְבְהוֹ" ('ירמיה' ד כג). והודיע לנו הכתוב שאם יקרה בזמן מן הזמנים שע"י מעשה הרשעים יחזור העולם לתהו, לא יהיה נחשב שינוי בבריאה, אלא יחזור העולם לכמות שהיה כי מטבעו להיות "תהו ובהו וחשך" וע"י מעשה הצדיקים עשה הקב"ה הפך טבעו; וברא האור לצדיקים. וע"י קלקול המעשים, יחזור העולם לכמות שהיה. ולא יהיה נקרא שינוי בבריאה, כי תנאי התנה הקב"ה עם כל מעשי בראשית. ומטעם זה מיעט האור ונגזו לצדיקים, כי לא אדם הוא יתברך ויתנחם, אלא לפי שאם "רְשָׁעִים בַּחֹשֶׁךְ יִדְמוּ" ('שמואל' א ב) בעבור קלקול מעשיהם לא יהיה נחשב לשינוי בבריאה. וזהו דעת המדרש (בר"ר ב ה): "וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְהוֹ" אלו מעשיהם של רשעים. "וַיִּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר" אלו מעשיהם של צדיקים. כו'. מה ראה בעל המדרש הזה, להוציא הפסוקים

שו"ת חברותא

"ואולם בעבור זאת העמדתך בעבור הראתך את כחי ולמען ספר שמי בכל הארץ"

מהי משמעות השם 'ש-ד-י'?

מערכת 'חברותא'
מיוחד ל'גנזי המלך'

שאלה: מהי משמעות השם 'ש-ד-י'?

תשובה: נכתב בספר 'פרקים ממשנתו של הרב יוסף קלאצקי': על האדם להבין את תכליתו. כאשר הביא ה' על המצרים את מכת הדבר, נפגעו בה רק מקנה מצרים, אך לא המצרים עצמם. ואמר הקדוש ברוך הוא למשה, שיבוא אל פרעה ויסביר לו מדוע לא נגפו הוא ובני עמו בדבר: **"כי עתה שלחתי את ידי נאך אותך ואת עמך בדבר ותפחד מן הארץ: ואולם בעבור זאת העמדתך בעבור הראתך את כחי ולמען ספר שמי בכל הארץ"** (שמות ט טו - טז).

חז"ל אומרים, שאחד מן השמות של הקדוש ברוך הוא שאין לבטאם [ולא צורך], הוא השם **ש-ד-י** שמשמעותו היא: שאמנם כחו של הקדוש ברוך הוא כח בלתי מוגבל, אך ה' מגביל ומרסן את הכח, בכל מידה שיחפוץ. ומסביר הרמב"ן בפרושו לספר 'בראשית': שהיות וכחו של ה' הוא בלתי מוגבל, הרי כאשר הורה הקב"ה בזמן בריאת העולם הוראת בריאה בלשון **"יהי"**,... היה בכח הדבר הנברא היכולת להמשיך ולהתפתח עד אין סוף. אולם ה', ששמו ש-ד-י, אמר לבריאה: **"די"** ובכך שם לה הקב"ה גבול. ולכן, כאשר הגביל הקב"ה את מכת

שה' הציל אותו בגלל מטרה אחרת. על יסוד דברי התורה לסיבת הצלתו של פרעה, יכולים אנו לומר שה' מציל אנשים מאסונות כדי שיכירו את מציאות ה'.

כי אם משום כך הציל ה' את פרעה, עובד אלילים רשע, הרי הגיוני הדבר, שה' מציל כל אחד מאתנו, בני עמו הנבחר, כדי שנכיר במציאותו ונגדיל את שמו בעולם.

אך לא רק במצבים של הצלה מסכנת נפשות יש לנו להגיע להכרה זו, אלא עלינו לדאות את יד ה' בכל תהליכי החיים.

הרי כל תהליך היצירה של האדם על ידי התעברות, הריון ולידה של כל אדם וביחוד הבינה שנותן בו הקב"ה במעי אמו והתפתחות שכלו עם גדילתו מראה לאדם את יד ה', אשר כולה נס ופלא.

עלינו לשאול את עצמנו: מדוע חולל ה' את נס בריאתנו? ומדוע הוא ממשיך לקיים את הנס המתמשך הזה?

ההסבר היחיד הוא האמור בפסוק: **"ואולם בעבור זאת העמדתך בעבור הראתך את כחי ולמען ספר שמי בכל הארץ"**.

הכתוב הזה מודיע לאדם, כי הקדוש ברוך הוא עושה את הניסים הללו רק כדי שנוכל להוקיר את השגחתו המתמדת על כל המתרחש בעולם ועל ידי כך נספר את שמו ואת גדלותו.

תפקיד היהודי הוא להכיר בתכליתו זו ולישם אותה בחייו הלכה למעשה, בכך שהוא חי חיי תורה, מתפלל לה' ומודה לו. ■

הדבר אך ורק למקנה מצרים אשר בשדה, הוא הוכיח בכך למצרים שלמרות שיש בידו כח בלתי מוגבל, יש לו היכולת להכתיב, לכוון ולהשפיע ככל אשר יבחר.

זו היא משמעות דברי הפסוק: **"בעבור הראתך את כחי"** (שמות ט). כל צבא מצרים טבע בים סוף כאשר רדפו המצרים אחרי בני ישראל ורק אחד בלבד שרד מהם ולא ירד למצולות הים. היה זה פרעה מלך מצרים, שניצל מטביעה, כדי שיוכל להבין ולהעריך את כחו של ה' וכך גם יספר על שמו הגדול של ה' בכל רחבי העולם.

הקדוש ברוך הוא השאיר אותנו בחיים כדי שמישהו אחר, חוץ לעם ישראל, יוכל לספר לעולם על מה שהתרחש.

דוקא פרעה מלך מצרים, אשר בהתחלה התכחש לה', היה זה שנבחר לספר לעולם על גדולתו של הקב"ה.

חז"ל אומרים: שהוא חי שנים רבות ובסופו של דבר היה למלך נינוה.

ובספר 'יונה' אנו קוראים שלא רק הוא עצמו חזר בתשובה, כאשר שמע את אזהרותיו של יונה, אלא שאילץ גם את כל עמו לשוב אל ה'.

הדברים הללו באים ללמדנו: כי כאשר אדם ניצל מסכנה, או ממצב קשה, עליו לשאול את עצמו: בזכות מה חס עליו הקדוש ברוך הוא? האם חפץ ה' אך ורק שאחזור לסדר יומי הרגיל ולהמשיך את חיי כבתחילה??

ברור הדבר, שעליו להגיע למסקנה,

חדש ב'שופר'
ניתן להטעין נגני mp3 - i mp4 במחיר 4 ש"ח להרצאה
פרטים ב'שופר' 03-6777779 בין השעות 10:00-18:00

יעמדו על הברכה

מגי בת לאה להצלחה בניתוח ורפואה שלמה	יעקב בן אילנה פרנסה ורפואה שלמה לכל המשפחה
--	--

המקדחות שהוחלפו

מאת הרה"ג חנוך שוורץ שליט"א

חייב לשלם לו על המכשיר והחלקים שנגנבו, ממילא יש לקזז את התשלומים ואין לו יותר חוב. **יצחק טוען כנגד;** שעל החלקים הינו פטור מלשלם כיון ששמרם בחנם ושומר חנם פטור במקרה גניבה ורק על המקדחה ומעט החלקים שיכלו לבוא לידי שמוש, עליהם אולי נחשב כשואל וחייב על מה שנגנבו ואולי לא? כיון שלא הוא בקש להשתמש בהם, אלא אברהם רצה שישתמש במקדחה כדי שיהיה לו נעים יותר לבקש מיצחק את המקדחה שלו ולכן אולי לא התחייב באחריותה. לאחר ששטחו את המעשה בפני הרב, הציג הרב את הדברים באור אחר לחלוטין. **את מי חייב הרב לשלם ועל מה?**

עליה אחריות כששאלה וחייב אף על קלקול באונס. אחר זמן מה הוצרך יצחק למקדחה ובקש מאברהם שישאיל לו את שלו כמנסים. אברהם נעתר מיד והביא לו את המזודה עם המקדחה וכל חלקיה והוסיף שישנם כאן חלקים נוספים שיכולים לבא ליצחק לידי שמוש והוא משאיל גם אותם ושלמען הסדר הטוב ישמור יצחק גם על שאר החלקים אף שאין לו עבור מה להשתמש בהם. תוך כדי עבודתו נאלץ יצחק לעזוב את המקום לזמן קצר ומשחזר גילה שהמזודה עם המכשיר היקר וכל החלקים נעלמו יחד עם העובד הערבי שעבד שם עמהם... **עתה טוען אברהם; שמכיון שיצחק**

אברהם, נגר במקצועו ויצחק האינסטלטור, הוזמנו ביום אחד ע"י הקבלן לבצע עבודות בדירה. תוך כדי עבודתם התפאר כל אחד באזני חברו ושבח את המקדחה שלו וביצועיה המיוחדים. אברהם שהשתוקק להכיר את המכשיר החדש בקש מיצחק שישאילנה לו לשמושו ולכשיצטרך יצחק להשתמש במקדחה ישאיל לו אברהם את שלו כדי שינסה ויכיר במעלותיה. תוך כדי שמוש אברהם במקדחתו של יצחק, אירע קצר חשמלי. ומשחזר זרם החשמל התברר שמחמת הקצר נשרף המנוע של המקדחה. אברהם הודה מיד שכפי הנראה יהיה עליו לשלם את מחיר המקדחה ליצחק כיון שקבל

התשובה לשאלה הנ"ל נתן בשעור ביום חמישי בשעה 20:30 בערב בלמוד עם חברותת בישיבות 'אהל יהודה' ניתן לצפות בשדרור חי באתר שופר www.shofar.net ההשתתפות בשעור בתאום מראש בלבד: 03-6777779-03 בקרוב יהיה ניתן לרכוש דיסקים של השעורים הקודמים.

האם נקים את סוכת זוד הנופלת

תקציר התשובה:

מותר לו לישב בחג בסוכתו ואין בזה משום איסור הנאה ממעשה שבת מכמה טעמים;
א. כיון שאיסור זה הוא מדרבנן ולא העמידו חכמים דבריהם במקום שתבטל המצוה על ידי כך. **ב.** משום שיתכן שדבר זה אינו דומה לבשול בשבת שנאסר, כיון שלא השתנה הדבר. **ג.** כיון שאינו נהנה מגוף הסכך אלא מההכשר הבא מחמתו, אין זה בכלל נהנה ממעשה שבת. **ד.** כיון שהתכוין לטובה, לא קנסוהו חכמים. **ה.** כיון שמצות לאו ליהנות ניתנו, אין זה בכלל איסור הנאה ממעשה שבת.
וכמו כן אין בדבר משום מצוה הבאה בעבירה מכמה טעמים; **א.** כיון שאיסור זה הוא מדרבנן אינו מבטל מצוה מן התורה. **ב.** כיון שהאיסור כבר עבר ואינו קיים, אין בזה פסול מצוה הבאה בעבירה. **ג.** מצוה הבאה בעבירה פוסלת רק לחוטא עצמו, אבל לשאר בני אדם מותר. **ד.** מצוה זו לא באה על ידי העבירה, כמו הקודע על מתו בשבת.

משאית איסוזו יד ראשונה שנת 2004

90 אלף קילומטר, דבל קבינה, 6 מקומות, שמורה מאד איזור המרכז ת"א לפרטים: שלום-0505256070

נסיעה לקברות הצדיקים עם הרב אמנון יצחק

ביום שלישי ל' חשוון 17.11.09
יציאה בשעה 7:30 בדיוק מנקודות האיסוף

**זכאי
"חי כפליים"
40% הנחה!!!**

המסלול:

קבר רבי שמעון בר יוחאי זיע"א	11:00 מירון
קבר רבי יונתן בן עוזיאל זיע"א	12:00 עמוקא
ארוחת צהרים כיד המלך	14:00 מלון כינר
הרצאה של הרב אמנון יצחק שליט"א	15:30 מלון כינר
קבר רבי מאיר בעל הנס זיע"א	17:30 טבריה

הישיבה בהפרדה מלאה בלבד!

ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10, בני ברק
טל: 03-6777779

להרויח בגדול!

בתכנית:

'כח כפליים'

מלאו הוראת קבע

על סך \$28

ותקבלו חינם:
'גנזי המלך'

CD's

טיולים

סעודה

סופ"ש

'שופר' מתתיהו 10 ב"ב 03-6777779